

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่ประเทศไทยได้ประสบปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจตกต่ำ ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2539 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ปัญหาการจ้างงาน การก่อหนี้ของภาคเอกชน รวมไปถึงปัญหาอสังหาริมทรัพย์ที่นักลงทุนกู้เงินจากสถาบันการเงินมาลงทุนทำธุรกิจ จนทำให้เกิดปัญหาภาวะล้นตลาด (Over Supply) และเกิดเป็นปัญหาหนี้ค้างชำระหรือเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จนถูกฟ้องร้องเป็นคดีจำนวนมาก ประกอบกับขณะนั้นเกิดปัญหาการล้มละลายของ 56 สถาบันการเงิน ส่งผลให้มีการฟ้องเป็นคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระเงินมาชำระคืนให้แก่เจ้าหนี้ ก่อให้เกิดคดีความเพิ่มขึ้นมากมาย และทำให้มีการบังคับคดียึดทรัพย์สินออกขายทอดตลาด ทั้งนี้อาจจะโดยการบังคับจำนองจากทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาเป็นประกัน หรือสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปทำการยึดทรัพย์และนำออกขายทอดตลาด

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องมีมาตรการการบังคับคดีมารองรับโดยวางอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่ง คำพิพากษา ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิและหน้าที่ของบุคคลให้ได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย และให้เป็นไปตามคำพิพากษา ทั้งนี้ศาลจะกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี อันจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ ขั้นตอนและกระบวนการบังคับคดีต้องดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม และเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียในคดีตลอดถึงประชาชนทั่วไป ผู้ซึ่งเข้ามาข้องเกี่ยวกับกระบวนการบังคับคดีโดยเฉพาะผู้เข้าร่วมประมูลซื้อทรัพย์จากการขายทอดตลาด

ปัจจุบันการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาทางกฎหมายที่ทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไปเป็นเหตุให้คดี ค้างคั่งไม่สำเร็จ อันเป็นอุปสรรคทำให้การบังคับคดีไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย และส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในคดี ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินของบุคคลภายนอก โดยบุคคลซึ่งไม่ได้มีส่วนได้เสียใด ๆ ในทรัพย์สินการนั้น ๆ แต่ได้ทำการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน โดยอาศัยผลของมาตรา 288 เป็นผลให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องงดการขายทอดตลาดไว้ก่อนเพื่อรอฟังคำสั่งศาล อันส่งผลให้การบังคับคดีต้องหยุดชะงักและต้องล่าช้าออกไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้สุ่ราคาสูงสุดไม่ชำระเงินค่าซื้อทรัพย์สินส่วนที่เหลือจากการขายทอดตลาด ในการประมูลซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยวิธีอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทรัพย์สิน บุคคลซึ่งประมูลซื้อทรัพย์สินได้ต้องวางมัดจำและต้องชำระค่าซื้อทรัพย์สินส่วนที่เหลือภายในกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดแล้วผู้ซื้อทรัพย์สินได้ ไม่ชำระเงินค่าซื้อทรัพย์สินส่วนที่เหลือ เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงต้องริบเงินมัดจำและนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดใหม่ เป็นผลให้การบังคับคดีเกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น อันเป็นช่องทางทางกฎหมายที่ผู้ซึ่งไม่สุจริตใช้เพื่อประวิงคดีทำให้การบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องล่าช้าออกไปอีกประการหนึ่ง

1.3 ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ทอดตลาด จากการที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดไว้ว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งผู้ซื้อทรัพย์สินจะต้องรับผิดชอบในเงินส่วนต่างนั้นอย่างไร จึงเป็นปัญหาที่ต้องศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวคิดทฤษฎีของการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงาน
บังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์

2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีใน
การขายทอดตลาดทรัพย์

2.4 เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงาน
บังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์

3. สมมติฐานของการศึกษา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
กฎกระทรวง ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี
พ.ศ. 2522 และคำสั่งกรมบังคับคดี ได้กำหนดวิธีการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงาน
บังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์ แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาเกี่ยวกับการร้อง
ขอให้ปล่อยทรัพย์ของบุคคลภายนอกและผู้สุจริตที่สุดไม่ชำระเงินค่าซื้อทรัพย์จน
ครบถ้วนรวมทั้งผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการฟ้องร้องเพื่อเรียกส่วนต่างต่อผู้ซื้อทรัพย์จาก
การขายทรัพย์ครั้งใหม่หากขายได้น้อยกว่าในครั้งก่อน ปัญหาดังกล่าวทำให้การบังคับคดี
ต้องล่าช้าออกไป จึงควรต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับคดีแห่งนี้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้อง

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการดำเนินการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งทั้ง
ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกิดขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าแนวคำพิพากษาศาลฎีกา
ระเบียบกระทรวงยุติธรรม คำสั่งและแนวปฏิบัติของกรมบังคับคดีในการดำเนินการขาย
ทอดตลาดรวมถึงกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนและหาแนว
ทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อความเหมาะสมต่อไป

5. วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย ทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎกระทรวง ระเบียบปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขและวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นต่อไป

6. ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวคิดทฤษฎีของการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์

6.2 ทำให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์

6.3 ทำให้ทราบปัญหาการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์

6.4 ทำให้ทราบแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดทรัพย์